

KISS GY. CSABA

Így kezdődött 1990

(E M L É K E Z É S E K)

Elmúlt egy év, kezdődik egy másik, valahogy nem tűnt föl 1989 és 1990 fordulóján. Pedig évet búcsúztattunk Szilveszterkor, Új esztendőt köszöntöttünk. Még a romániai események hatása alatt voltunk. Ahogy ítéleznek a Ceaușescu-házaspár fölött, s lelövik őket mint két kutyát. A Süddeutsche Zeitungnak adott interjújában (1990. január 11.) váltig állítja Mircea Dinescu, a költő (a bukaresti forradalom meghatározó alakja), hogy elkerülhetetlen volt a diktátor és feleségének azonnali kivégzése. Január másodikán véletlenül hétfő, már elnökségi ülés. És előttünk a választások. Számadás lesz, gondolom, mindarról, amit eddig mondtunk és tettünk. Milyen lesz ez a Magyarország választások után? Nincs idő töprengeni rajta. Napi teendők vannak. Például esetemben a Békéscsabán és Gyulán tartandó két előadás időpontjának rögzítése, a Liberális Műhely (a II. Országos Gyűlésen olvastam föl róla nyilatkozatot) nemzetközi tanácskozásának megszervezése, a júniusi krakkói Közép-Európa konferencia magyarországi folytatásának tervezése és sok egyéb. Újév napján készített Csengey Dénes javaslatcsomagot „a nyilvánosságban elfoglalt pozíciónk javítására”. A négyigenes népszavazás idején egyértelművé vált, hogy a médiaelit meghatározó része – enyhén szólva – nem barátja az MDF-nek, eloldódva eddigi gazdáiktól inkább az SZDSZ felé vesznek irányt. Elképzelése szerint sorra föl kell keresnünk a televízió, a rádió, a napi és hetilapok felelős szerkesztőit ez ügyben, és „számonkérhető megállapodásokat kell elérni a Fórum szerepeltetésének módjait és arányait tekintve.” Számos megfontolandó gyakorlati dolgot vet föl: sajtótájékoztató heti rendszerességgel, naponta délelőtt 10 óráig kapjanak értesítést a legfontosabb orgánumok aznapi rendezvényeinkről, a helyi szervezetek is tájékoztassanak a saját körükben. Kérdés persze, hogy elérhetők-e ilyen megállapodások, és ugyan ki garantálja a betartásukat. Az elnökség január 2-án veszi napirendre, hozzászólok, hogy a jövő hétre készítek egy részletes előterjesztést. A kampány alatt azután Csengey elkezdte programjának személyes megvalósítását, néha kissé önjáró módon több szerkesztőséget is fölkeresett. Az elnökségnek január 7-én foglaltam össze javaslataimat. Megerősítendőnek tartottam a Tájékoztató Bizottság és a Szóvivői Testület működését Kulin Ferenc alelnök felügyelete alatt. Ekkor már világosan elkülönült két alelnökünk tevékenységi köre. Keresztes K. Sándorhoz tartozott a műszaki-ipari-gazdasági-természettudományi terület, Kulinhoz a tájékoztatás, társadalompolitika és a kultúra. A Hivatal keretében képzeltem a hazai (Bölcsházy Sándor) és a nemzetközi sajtóiroda (Ódor László, Vajda Tünde) működését. Az archívumról, iratkezelésről Pálmány Béla készített használható előterjesztést.

Ennek az évnek az első hetei a tömegtájékoztató jegyében telnek. Január 4-én nevezik ki a Magyar Televízió elnökségét. Első rátekintésre ismert nevek, hozzáértő tévések, nem tudom megítélni, ki velünk, ki ellenünk. Nemeskürty István lesz a testület elnöke. Aki szellemi életünk utóbbi évtizedeiben annyi fontos vita elindítója volt (Mohács megítélése, a második magyar hadsereg doni tragédiája stb.). Nehéz volna megítélni személyét, rendelkezett történelmi láthatárral, de olykor engedelményeket is tett a rendszernek (nem felejtettem el, hogy a Hamu és gyémánt főhősét egyszerűen „ellenforradalmárnak” minősítette, (Kritika, 1964. 2. sz. 46-47.). Újabb jelentős fordulat következett 9-én, amikor a tévéhíradó és a Hét főszerkesztője Pálffy G. István lett Aczél Endre helyett. Emlékeztem Aczélra még az egyetemről, szép évfolyamtársnőnk, Varsányi Pista bácsi lányát vette feleségül. Egyszer hosszabban cseréltünk eszmét a 80-as évek elején, külpolitikai bennfentességét fitogtatta, volt neki honnan, gondolom, hiszen mint az ÁBTL dokumentumaiból kiderült, dolgozott a katonai elhárításnak is.

Közben január 5-én kirobbant a Dunagate-nek nevezett botrány a FIDESZ és SZDSZ sajtótájékoztatóján. A történet még december 24-én kezdődött. A Hősök terén az éjfélti ökumenikus istentiszteleten, ahol egy katolikus, egy református pap meg egy rabbi imádkozott a tömeggel a romániai forradalomért és a békéért. Itt szólította meg állítólag Roszik Gábort Végvári belügyes őrnagy, hogy keressen egy kamerával rendelkező embert, majd találkozzanak később, reggel pedig menjenek el a minisztériumába, ahol még mindig folytatják az ellenzéki pártok megfigyelését és dokumentumokat semmisítenek meg, készítsenek ott fölvételeket. Roszik Gábornak – véletlenül-e – Lovas Zoltán újságíró, a Fekete Doboz munkatársa jutott az eszébe, aki amúgy a FIDESZ-nek volt a sajtófőnöke. December 30-án pedig az információ eljutott Kőszeg Ferenchez, vagyis az SZDSZ-hez is. A konspirált körülmények között készült filmből kiderült, a titkosszolgálat még 1989-ben is figyelte az ellenzék tevékenységét, továbbá hogy nagyszabású iratmegsemmisítés folyik a minisztériumban. Nagy hazai és külföldi visszhangja támadt a botránynak, ez nyilvánvalóan érzékenyen érintette a Belügyminisztériumot, a választási kampány kezdetén két vetélytársunknak pedig jelentős hírverést jelentett. Nem egy homályos részlete maradt ennek az ügynek, hullámai sem ültek el túl gyorsan. A január 8-i elnökségi ülésen hallom, hogy Raffay Ernő képviselőként intézett kérdést ez ügyben a belügyminiszterhez, de állítólag nem hagyták abba a „selejtezt”. Az MDF elnöksége Fodor Istvánnak, az országgyűlés elnökéhez intézett, január 16-án közreadott levélben foglalta össze véleményét, és haladéktalanul ellenzéki és független képviselőkből álló parlamenti bizottság föllállítását javasolta. Magam úgy éreztem, az ügy elhúzódása, különösen akkor, amikor már lemondott Horváth József, a belső elhárítással foglalkozó III/III-as ügyosztály vezetője, fölösleges reklámot csinál a FIDESZ-nek meg az SZDSZ-nek, és eltereli a figyelmet olyan súlyosabb kérdésekről, mint a jelentős áremelések hatása vagy a tömegtájékoztatói monopóliumok fölszámolásának akadályai. Különvéleményemet MDF-tagként továbbítottam az elnökségnek és a választmánynak.

Január 11-12-én Bécsben tanácskozunk, ahol – amint a Kurierban olvashatom – „Egész Európa Kelet ’hazatérését’ ünnepli”. Ez a változások szereplőinek kerekasztala az elegáns Mozart-hajó tágas tanácskozótermében. Az Osztrák Néppárt szervezte rendezvényen 160 politikus vesz részt a kontinens mindkét feléből. Az MDF-et emlékeim szerint négyen-öten képviseljük. Találkozni, ismerkedni lehet sorstársainkkal Litvániából, az NDK-ból, Bulgáriából, Romániából, Jugoszláviából. Derülátó hangulat, óvatoskodó, reális és délibábos fölvetések. Itt van Gálfalvy Zsolt Bukarestből, a magyar kisebbségnek van reputációja ez idő tájt Európában, megismerkedem a rokonszenves román ellenzékével, Gabriel Andreescuval. A Szlovéniából és Horvátországból érkezettek inkább borúlátók országok jövőjével kapcsolatban. Szokásos közép-európai téziseimet elmondom persze ez alkalommal is. A második napon azután meglátogat bennünket kis csapatával Glatz Ferenc, a Bécsben tárgyaló magyar művelődésügyi miniszter, meglepetés, mintha figyelmeztetés volna, az ő Magyarországnak van még hatalmon.

Elnökségi ülések. Külön érdemes volna beszélni róluk. Hosszú, órákig tartó együttlétek. Fárasztó alkalmak. Különösen akkor, ha olyasmiről van szó, ami nem ide tartoznék. Antall József nehezen tud röviden fogalmazni, de bírja energiával végig. Gyakran megtörténik, hogy a hosszú asztal végén ülő Bíró Zoltánnak címezi mondanivalóját, legalábbis úgy látszik egyszer-másszor, mintha neki beszélne. Január 8-án délután három után kezdődött az ülés, és éjfél tájban fejeződött be. Fontos témák voltak napirenden. Mindenekelőtt a választási előkészületek. Lezsák Sándor tartott alapos beszámolót róluk. Minden részletre kiterjedő áttekintést kaptunk. Hangsúlyozta, hogy más pártokkal közös jelöltet nem indítunk. Antall József a képviselőjelöltekkel kapcsolatos tudnivalókról tájékoztat. Fontos politikai kérdésekben egyeztessenek az elnökséggel, biztosítsunk nekik megfelelő szakértői segítséget. Javasolta, készüljön minderről tájékoztató levél jelöltjeink számára. Érti az ember, mennyi vita lesz még erről, mind országos, mind pedig helyi szinten. Mintha tényleg megnyílna most a változások nagy kapuja, és ez sokaknak megragadandó lehetőség, szeretnének az első között bejutni. Egzisztenciális és anyagi csábítás. Gyulára készülve írom január 6-án Kósa Feriéknek: „Bizony forgandó időket élünk, s néha olyan gyors a forgás, hogy alig tudja érzékelni az ember, mi hogyan változik, s miből mi lesz. Kiből kicsoda, hiszen ügyes magukat forgatók megint előbbre kerülnek, mint számos példa mutatja, s annyi a mellébeszélés és ámitás, hogy legalább akkora a tájékozatlanság, mint egy, öt vagy tíz éve.”

Újabb pótválasztás, ezúttal Budapest V. kerületében. Tamás Gáspár Miklós lett a befutó, az SZDSZ-et képviseli majd. Nem emlékszem pontosan, talán a szociáldemokraták és a kiszegzők is támogatták. Olvashatunk azután róla fontos nyugati sajtótermékekben: az első „disszidens” a magyar parlamentben. Elégge elterjedt fogalom ez a disszidens, talán az orosz ellenzékiekkel kapcsolatban mondták először, mintha a cári idők összeesküvőire emlékeztettek volna. Nálunk valahogy nem gyökerezett meg az összeesküvés kultúrája, balul végződtek általában. S jut eszembe Wacus, aki csak legyintett, amikor mesélte, hogy mennyire fölkészületlenek voltak e

tekintetben a háború idején a magyar ellenállás képviselői. Nagyjából egy időben kaptam meg Engelmayer Ákos és Somorjai Ádám bencés szerzetes értesítését lengyel–magyar ügyekről. Ákos hivatkozik hosszú levelére, amely föltehetően nem érkezett meg, tájékoztat a Szenátus mellett létrejött külpolitikai műhelyről, s üzenetükről, hogy a Mazowiecki miniszterelnök mögötti politikai erők javasolják, hogy a gyulai tanácskozás középpontjában a Budapest–Prága–Varsó háromszög álljon. Arról is írt, hogy milyen nehéz az MDF-ről tájékoztatni Varsóban. „A kezdet kezdetén tudtam képviselni az MDF álláspontját, érdekeit, azonban egy idő után – tekintettel az információ teljes hiányára – lehetetlenné vált./.../ Ezzel szemben az SZDSZ naponként tájékoztatót küld Varsóba.” Említi, hogy Budapesten járt Maciej Kozminski, keresett bennünket, hagyott üzenetet is nekünk, de választ sem kapott, Kis János, Haraszi és Kőszeg viszont élt a találkozás lehetőségével. Azt is nehezményezte, hogy Antall József és Csoóri Sándor nem fogadta el a Magyar Intézet meghívását Varsóba. Magyarazza, hogy meglehetősen elkéstünk a meghívással a december 16-i fórumra. Korholó szavainak a summája: „Így külpolitikát nem lehet csinálni.” Nem tagadom, sok mindenben igaza van. Ehhez külön titkárságra volna szükség. Varsóban Somorjai Ádám vállalta az MDF „követének” a szerepét. Ő volt az egyik „lengyeles” Pannonhalmán, egy alkalommal még misebort is sikerült kérésére a külügyminisztérium segítségével eljuttatni Lengyelországba. Találkozott Zygmunt Skórzynskival, az említett külpolitikai műhely képviselőjével (a krakkói tanácskozás egyik fő szervezője), s egyeztettek az októberi gyulai konferenciára készült tervezetünkről. Lengyel partnerünk szintén hangsúlyozta a „háromszög” jelentőségét. A következő szempontokat ajánlotta a figyelmünkbe: mit jelent a szovjet tömbhöz tartozás öröksége, a német tőke érdekkörébe való bekerülés, a közös történelmi-kulturális múlt, hol vannak az egymás közötti meg nem értés pontjai, a közös piacba való bekerülés lehetősége. Megígérte, hogy megbeszéli Mazowiecki miniszterelnökkel a gyulai tanácskozás védnökségének vállalását. A lengyelek fölvetették, hogy lehetne-e április végén egy szűkebb körű háromoldalú munkatalálkozót tartani, esetleg a Krakkó melletti Tyniec kolostorában.

*

Január 14-én hangzott el a rádió Győri Béla szerkesztette – és egyre népszerűbb – Vasárnapi Újság című műsorában Csurka István jegyzete a tömegtájékoztatásról. Az apropót az Aczél Endre eltávolítása után következő fölhorkanások szolgáltatták. Igen gyorsan nagy vihar támadt körülötte. Helyzetleírásában voltak megkérdőjelezhetetlen tények: „Mi, magyarok azért vagyunk zuhanófélben, mert a régi parancsuralom már megszűnt, a demokrácia szabályrendszere meg még nem alakult ki.” Az elbocsátott tévés főszerkesztő bírálata teljes mértékben jogos (pedig akkor még nem is ismertük ügynöki tevékenységének a részleteit). Csurka háttérmagyarázata azonban félreérthető, különösen, amikor *egy törpe kisebbségről* beszélt, s nem tette hozzá, ami nekem, s gondolom sokaknak, egyértelmű lett volna: a kommunista nomenklatúráról

van szó. Így azonban – hiszen hozzá még *nép-nemzeti gerincű magyarokat* emlegetett – könnyen jöhetett az értelmezés, miszerint a hazai zsidóságra célzott. Ez pedig nehezen védhető. Óriási támadássorozat indult Csurka személye ellen, idehaza és külföldön egyaránt. A céltábla: az MDF egyik meghatározó vezetője, a népszerű író, aki nélkül bizonyára nem nőtt volna táborunk ilyen nagyra. Az elnökség első lépésként másnap a következő – azóta sokat emlegetett – meglehetősen kacifántos fogalmazású közleményt bocsátotta ki: „A Magyar Demokrata Fórum elnöksége közli: tudomásul vette Csurka István azon szándékát, hogy a Vasárnapi Újság című rádióműsorban elhangzott jegyzetével és annak sajtóvisszhangjával kapcsolatos kérdésekre saját nyilatkozatban foglal állást, tekintettel arra, hogy a szóban forgó jegyzet írói munkásságának képezi részét.” Sajnos elmaradt a világos, egyértelmű magyarázat, a félreértés tisztázása. Újra és újra föl lehetett mutatni az antiszemita bélyeget. A kádári gulyáskommunizmus oly sikeres (az ő szempontjuktól!) tömegtájékoztatásának bírálata ezzel nehezebbé vált. Bárki, akit joggal bíráltak, a mögé bújhatott, hogy a bírálat hátterében antiszemita indulat húzódik.

Elvállaltam, hogy hetente írok szóvivői jegyzetet a kampány alatt a Magyar Fórumra, keddenként reggel kell átadnom a szöveget Lázár Ervinnek. Jobb szerkesztőt keresve sem lehetett volna találni. Január 17-én ülésezett a Tájékoztatási Bizottság, nem kevés indulat hullámszótt köztünk ez alkalommal. Csurkát védve és bírálva. Beláttuk, hogy igen kevés eszközünk van véleményünk eljuttatására a nyilvánossághoz, néha csak tehetetlenségünket ismételtük. Hirtelen egy borítékot nyom a kezembe Szigethy Gábor. Levelét csak később olvastam el: „Más irányú elfoglaltságom miatt a jövőben nem tudok résztvenni a Tájékoztatáspolitikai Bizottság munkájában. Barátsággal üdvözöllek.” Nem értettem. Nem volt semmilyen konfliktus közöttünk. Mintha egyébként őt a tájékoztatási munkára teremtették volna. Mitterand francia elnök érkezik 18-án Budapestre. Nagy fogadást tartanak ez alkalomból másnap a Néprajzi Múzeumban. A franciák láthatólag nem szeretnének lemaradni a németek mögött az „új Európa” alapköveinek lerakásánál. Az MDF részéről Szávai Jánost és Granasztói Györgyöt kérte Antall kíséretével az elnökkel való beszélgetéshez. Később olvasom aztán, hogy Fejtő Ferenc szűkebb körben hosszasan gyözködte pártunk elnökét, hogy a hatalomváltásnál legyen hajlandó minél szélesebb ellenzéki koalícióra.

Nem egészen értettem Jeszenszky Gézának (a választmány tagja és a külügyi bizottság vezetője ekkor) az elnökséghez címzett, január 22-i levelét. Bemutatja a rádiójegyzet nemzetközi, főleg amerikai visszhangját, beszámol a külföldi újságírókkal folytatott beszélgetéseiről. Meglepett a következtetése: „Mindezek alapján azt javaslom a T. Elnökség tagjainak, hogy a mai napon az MDF elnöke által betervezett politikai nyilatkozatot feltétlenül fogadják el. Ezen felül annak megfontolását is szükségesnek tartom, hogy a közeli napokban Csurka István saját kezdeményezéséből mondjon le elnökségi tagságáról, s ezt az elnökség néhány elismerő mondat kíséretében fogadja el. A lap főszerkesztését megtarthatná, csak természetesen az MDF lekerülne a címlapról. Csak így biztosítható, hogy nemzetközi és hazai bázisunk nagyobb károsodása nélkül megtarthatjuk Csurka István további értékes közremű-

ködését, és nem zavarjuk meg híveinket. Ebben az esetben a jövőben Csurka az MDF érdekeinek veszélyeztetése nélkül, a mostaninál szabadabban folytathatná tevékenységét, rámutatva sok fontos igazságra. Tudom, hogy ezzel nagy áldozatot kérünk alapító tagunktól, de bízom benne, hogy az MDF és az ország érdekében ezt meg fogja hozni. Mindez egyéni képviselőségét nem érintené.” Kissé magas emelvényről szólott. Úgy éreztem, a levél ötlete Antall Józseftől származik. Föltehetően egyszerűbb megoldásnak vélte ezt annál, mintsem hogy leüljön négyszemközt Csurka Istvánnal s közösen mérlegeljék, mit kellene tenni. Az elnökség azonban nem volt hajlandó Jeszenszky javaslatát elfogadni, a Csurkát bíráló megjegyzések ugyan nem hiányoztak, de a többség egyöntetűen amellet volt, hogy nem lehet ezt a megoldást választani.

A politikai változások idején mindig foglalkoztatott a közép-európai nemzeti kérdés, tudtam, óhatatlanul előkerül, nem beszélve arról, hogy nemzetközi közegben végig kellett gondolni, miképpen, milyen fogalmakkal beszéljünk a határon túli magyar kisebbségekről. Munkahelyemen, a Magyarságkutató Intézetben is gyakran szembe kellett néznünk ezekkel a problémákkal. Meggyőződésem volt – és maradt –, hogy magyar dilemmáink csak tágabb összefüggésben értelmezhetőek. Elsősorban a Balti-tenger, az Adria és a Fekete-tenger között. Így, amikor Gyulára és Békéscsabára hívtak előadást tartani, bemelegítésként is a lassan kezdődő kampányhoz, ezt a témát választottam: *A közép-európai nemzettudat változásai 1945 után*. Hogy milyen változásokat hozott ebben a ránk kényszerített politikai rendszer, a nemzeti függetlenség hiánya. A keretet a TIT Békés megyei szervezete nyújtotta (még honoráriumot is), kissé szerencsétlenül először Gyulán (mert ott készültem aludni), majd át Csabára és vissza. Érdeklődés hiányára egyik helyen sem panaszkodhattam, és szót válthattam ott a helyi MDF-vezetőkkel is. Biztatónak éreztem helyzetünket, persze ez az alkalom inkább a városi értelmiség közegét jelentette. Befejezésül péntek este még régi barátomat, Lohr Gyulát is meglátogattam Szarvason, ottani szervezetünk aktív tagját, tőlük jöttem azután haza.

A hónap elejétől kezdtem szervezni a Liberális Műhely debreceni tanácskozását. Meggyőződésem volt, hogy szervezetünkben szükség van a liberális értékekre, hiszen totalitárius diktatúrában éltünk évtizedeken keresztül, s egyszerűen hiányoznak a szabadsággal való élés természetes reflexei. Fölfogásomat így próbáltam megmagyarázni az irodalomtörténész Tamás Attilához január 16-án írt levelemben: „Ami a mai liberalizmust és jelenlétét illeti az MDF-ben, a szememben úgy vetődik föl mint egy általános európai visszakanyarodás része, vagyishogy a harmincas-negyvenes évek totalitárius tapasztalatai után ismét fontos érték lett az egyéni szabadságjogok, a jogállam, a parlamentarizmus kategóriája, egy modernkori 'oszilláció' része, amelyben az inga a szabadság és az egyenlőség értéke között mozog, mondom fontoskodva és bizonyára nagyon leegyszerűsítve. Úgy gondolom, nem lehet senkinek sem kisajátítani a liberális értékeket (amelyeknek azért némi hagyományuk is van nálunk). Nekem a liberalizmus önmérsékletet is jelent, politikai pragmatizmust, mindenféle doktrínér gondolkodás elutasítását.” Nem értettem egyet a Krasznai–Bilecz-féle ál-

talam bomlasztónak érzett liberális fölfogással, sem az SZDSZ irányzatával. Ezen túl pedig úgy gondoltam, korai volna az MDF-et beleilleszteni a nyugat-európai párt-szerkezetbe. Az elnökség jóváhagyásával kezdtem szervezni ezt a február 17-re tervezett tanácskozást. Svájcból Richard Reichet (Szabadelvű Párt), Prágából Bohumil Dolezalt (aki időközben a Szövetségi Parlament tagja lett), Szöllősy Pált, a Liberális Internacionale külföldi magyar tagozatának a vezetőjét hívjuk, itthonról: Gergely Andrást, Molnár Gusztávot és Diczházi Bertalant, és nem utolsósorban Veliky Jánost, debreceni történészt. Házigazda pedig debreceni szervezetünk.

Töprengéseimben sokat foglalkoztatott, hogy az esetleges kedvező változások után hol lesz Magyarország helye Európában, még 1989 májusában volt módon erről írni a párizsi Le Monde-ban. „Köztes helyzetben voltunk és vagyunk” – fogalmaztam akkor, továbbá hogy ennek a helyzetnek az előnyeit szeretnénk élvezni a semlegesség felé haladva. Kedvezőbb helyzetben folytattam a gondolatmenetet 1990 elején „Magyarország itt marad” című írásomban a Hítel 2. számában (január 24.), emlékeztetve arra is, hogy a testvériség örömteli hangulata térségünkben – amint 1848-ban például – nem szokott túl sokáig tartani, a realitásokra próbáltam utalni: „Kelet-Európába sem sikerült áttolni Magyarországot, Nyugat-Európába se lehet.”. Hangsúlyozva ugyanakkor, hogy „Európa újrakonstitúálásának az esélyei is megnőnének, ha tájainkon kialakulnának a szomszédsági együttműködés új formái.”

Külügyi bizottságunk kitűnő szovjet csoportja készítette elő az MDF gazdasági küldöttségének januári moszkvai útját. Schamschula György vezetésével – mint első ellenzéki delegáció – jártak a Szovjetunió fővárosában. Elsősorban a nyersanyagok és energiahordozók további ellátásának lehetőségeiről érdeklődtek, utazásuk tájékozó jellegű volt, jelentésük a nehezen áttekinthető és bizonytalan szovjet viszonyokról ad képet. Hazai esemény: a Dunagate-botrány fejleményeként január 21-én a Minisztertanács megszünteti a Belügyminisztérium belső elhárítással foglalkozó III/III-as ügyosztályát. És hová mennek onnan?

Kezd érezhetővé válni az induló kampány. Összesen 12 párt jelenti, hogy indulni készül a választásokon. Kinek kedvez ez vajon? Az első gondolatom, hogy természetesen az MSZP-nek. Szervezett erő, kipróbált hálózattal az egész országban, az ellenzék pedig szétforgácsolódott. A jóslatok, de még a fölmérések sem megbízhatók. Egy borúlátó levélre azt írom, nem állunk rosszul, eredményünk 30 és 50% közötti lehet, mert egy kedvező fölmérési eredményt hallottam. Az MDF-nek általunk elképzelt széles politikai mezője kétségkívül szűkült a Kisgazdapárt megerősödésével és a Magyar Néppárt föllépésével. Az egyik előzetes mércét majd a „kopogtató cédulák” jelentik. Új fogalom: ajánlószelvényeket kell majd gyűjteni január 24-től. Fölidézve ezt a mozzanatot mindig eszembe jut, Németh László lányai gyűjtöttek kopogtatócédulákat az MDF-nek. Mekkora becsülete volt akkoriban ennek a három betűnek!

Egy példát a sajtóval való szakadatlan küzdelmeinkből. Rendszeresen kellett helyreigazítást kérnünk. Általában rá se hederítettek. Pedig rengeteg tendenciózus, eltorzított magyarázat kelt lábra rólunk. Tehetetlennek éreztük magunkat. Még az

ellenzékkel és az MDF-el nem annyira barátságosan Magyar Nemzet esetében is. Idézek Martin József főszerkesztőhöz intézett január 26-i levelemből: „Miután vagy két évtizede megjelennek itt-ott írásaim, a cenzúrázáshoz hozzá vagyok szokva. Ahhoz is, hogy a mi viszonyaink között a szerzőnek vajmi csekélyek az esélyei. De megalázonak tartom, hogy a Magyar Nemzet sem egyénként, sem szervezetem képviselőjeként nem méltat annyira sem, hogy akár reagáljon valami módon helyreigazítási kérésemre. Hiába tiltakoztam, amikor a decemberi parlamenti ülészak alkalmából az Önök tudósítása vastag címben MDF–MSZP koalíció?-ról beszélt. Ugyanígy hiába küldtünk az MDF Szóvivői Testületének képviselőjében Szűcs Istvánval helyreigazítást a január 15-i számban megjelent Bilecz Endre-interjúval kapcsolatban.” Hozzá kell tennem, mert ez nem gyakran fordult elő, egy idő után méltányos választ kaptam kifogásaimra a szerkesztő úrtól.

December vége óta Václav Havel Csehszlovákia köztársasági elnöke. Varsó után január 25-én Szűrös Mátyás meghívására hivatalos látogatásra érkezett Budapestre, másnap került sor vele a találkozókra. Az MDF képviselőjében Antall Józseffel és talán Jeszenszky Gézával a kormány Béla király úti vendégházában várunk rá egy keveset, kérték megértésünket, mert kicsit visszavonult pihenni. Inkább formális alkalom volt ez (a többi ellenzéki szervezet képviselőivel szintén találkozott). Az elutazása előtti sajtótájékoztató után bejelentette Havel elnök, hogy legfelső szintű egynapos munkatalálkozóra szeretné meghívni áprilisban Pozsonyba Csehszlovákia, Lengyelország és Magyarország vezetőit a regionális politika összehangolása céljából. És az államférfiak mellett számítana Magyarországról az ellenzéki mozgalmainak képviselőire is.